

τίου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χώρου δαπάναις τῆς ἰσαζίας τοῦ Προέδρου μας συζύγου, τῆς κ. Μπενάκη.

Σταματώμεν ἐδῶ. Διότι τίποτε περισσότερον δὲν δύναται νὰ προστεθῆ διὰ τὴν ἐξάφη τὰ ἀφ' ἑκπτῶν ὁμιλοῦντα γεγονότα. Θὰ ὁμιλήσῃ ὁμως περὶ αὐτῶν μίαν ἡμέραν ἢ ἱστορία.

Καὶ θ' ἀναφέρῃ ἀναγράφουσα τὴν ἱστορίαν τῆς Αἰγύπτου, μέσα εἰς τὰς ἀσπιλοτέρας καὶ φαεινότερας σελίδας τῆς, τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καὶ θὰ σημειώσῃ ὅτι ἡ φυλὴ, ἢ μὴ ὑποκύψασα εἰς τόσα δεινὰ καὶ εἰς τόσας δοκιμασίας, ἢ μὴ ἀπολέσασα ἐν τῇ βαρβαρίῳ δουλείᾳ τὴν δύναμιν καὶ τὸν ἐθνισμὸν τῆς, ἀνέβαλλεν ἀκμαία καὶ μεγάλη εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἣν ἐξωράσσει μὲ τὰς ἀρετὰς τῆς καὶ ἐπροίκισε μὲ τὸ μεγαλεῖόν τῆς. Καὶ θ' ἀναγράψῃ ἀκόμη ὅτι καθ' ἣν ἀκριβῶς ἐποχὴν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔρημον φίλων καὶ συμπαθειῶν, λακπατούμενον καὶ διωκόμενον πανταχόθεν, περιεπίσσετο εἰς ἑαυτὸ καὶ μόνον, ἐξ ἑαυτοῦ ἀποπειρώμενον ν' ἀντλήσῃ δυνάμεις καὶ καρτερίαν, ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Αἰγύπτου ἐπετέλει διὰ τῶν λογῶν αὐτοῦ ἔργα θαυμαστὰ καὶ ἐξυπηρετοῦντα τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν κοινωνίαν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς διώκτας τοῦ Γένους του, τοὺς πνιγομένους ἤδη εἰς τὸ ἴδιον ἑαυτῶν αἶμα, ἀφ' οὗ δὲν ἐκόρρασαν τὴν λύσσαν αὐτῶν διὰ τῆς ἐξοντώσεως καὶ τῆς καταστροφῆς παντὸς ὅ,τι Ἑλληνικοῦ εἰς τὴν χώραν των.

Μίαν εὐχὴν μόνον ἔχομεν ν' ἀναδύσωμεν πρὸς τὸν Θεὸν τῆς Ἑλλάδος. Εἴθε νὰ καταπέμψῃ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν εὐλογίαν του ἐπὶ τῶν μεγάλων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας του καὶ τοῦ περισυῖτου λαοῦ του, τοῦ περιβαλλόντος σήμερον μὲ τὴν εὐκρινεστέραν λατρείαν τὰ περὶ τοῦ αὐτῶν ὀνόματα.

ΕΝΝΑ : ΜΑ ΣΧΑ

(διήγημα)

Μαζεμένοι πέντε φίλοι μέσα στὸ καφενεῖο τὴν μεγάλη Πέμπτη τὸ βράδυ, ἐμέναμε ξεροὶ κι' ἀμίλητοι σὰν κούτσουρα. Ὁ Γεώργος ἔρρουφουζε σιωπηλὰ τὸ σιγάρο του μὲ ἡδυπάθειαν ποῦ ἐμοιαζε λίγο μὲ τὴν λύσσαν ποῦ φουμάρει ὁ χασισοπότης τὸ φαρμακεμένο φυτὸ γιὰ νὰ σβύσῃ τὸ μεράκι του. Ὁ Κώστας ἐζωγράφιζε καρικατούρες στὸ μάρμαρο τοῦ τραπεζιοῦ, ποῦ τῆς ἐπαρακολουθοῦσα ἐγὼ προσπαθόντας νὰ πῶ κανέν' ἄστειο γιὰ νὰ γελάσωμε. Ὡς κι' ὁ Πάνος τὸ εὐθυμότερο παιδί ποῦ ἐγνώρισα ποτὲ στὴ ζωὴ μου, ἦταν μελαγχολικὸς ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Δὲς καὶ νὰ πα-

ραφυλάγαμε κανένα πεθαμένο, κανένα λείψανο πο-
λιαγάπητο.

Ἀπ' ἐξω ὁ κόσμος πηγαίνοντο. Κίνησις καὶ ζωὴ στοὺς δρόμους ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ποῦ ἔτρεχαν ν' ἀκούσουν τὰ δώδεκα Εὐαγγέλια. Ἐνα ἀργυρόρηχο γέλοιο ἐφθασεν ὡς τὴν γωνία ποῦ ἐκαθήμεθα καὶ μᾶς ἔκανε νὰ σηκώσωμε τὸ κεφάλι καὶ νὰ κυττάξωμε μὲ περιέργεια τὴν γυναῖκα ποῦ ἔρριχνε μιὰ τέτοια παρατονία στοὺς πενθίμους συλλογισμοὺς μας.

Σὰν ν' ἀκούσαμε βροντὴ μέσα σὲ μιὰ θαυμασία λι-
ακάδα. Αὐτὴ τὴν ἐντύπωσιν μᾶς ἔκανε τὸ γέλοιο.

— Μωρὲ κέφι ποῦ σοῦ τῶχει ἡ κυρία, εἶπε νευρικὰ ὁ Κώστας.

— Ἐπειδὴ ἐγέλασε; ἐρώτησε ὁ Γεώργος. Μὰ γιατί νὰ μὴ γελάσῃ; Μπᾶς κι' ἔχεις τὴν ἀξίωσιν νὰ μὴ γελάσῃ ὁ ἄλλος κόσμος ἐπειδὴ μελαγχολεῖς τοῦ λόγου σου;

— Σωστά, ἐμουρμούρισε ὁ Πάνος.

— Μὰ καὶ σὺ πάλι, τί ὄργη Θεοῦ ἔχεις ἀπόψε εἰπα ἐγώ. Ποτὲ μου δὲν σὲ εἶδα ἔτσι.

Ὁ Πάνος ἐτίναξε τὸ ὤμορφό του κεφάλι, σὰν νὰ ἤθελε νὰ πετάξῃ κάτι ποῦ τοῦ ἐδάρυνε. Καὶ σιγὰ σιγὰ σὰν νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτὸ του, εἶπε γελώντας εἰρωνικὰ.

— Θὰ τὰ πιστέψετε; Μοῦ ἦλθαν ἀναμνήσεις ἀπόψε. Ἐδυμήθηκα περασμένα πράγματα ἐγώ, ποῦ συνειδητῶς νὰ μὴ θυμάμαι τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ τὴν περασμένη ζωὴ.

— Σὰν τί;

— Νὰ, θυμήθηκα τὴν πρώτην πασχαλιά, ποῦ ἔκανα μακρὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν μου. Ἐνα σταθμὸ δηλ. τὸν πρῶτο, ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς βιοπάλης, ποῦ ζοῦμε ὅλοι μας, βρὲ παιδιὰ.

Καὶ χωρὶς νὰ τὸν παρακαλέσωμε πολὺ, ἄρχισε νὰ μᾶς διηγῆται:

— Πέρασαν ἀπὸ τότε κάμποσα χρόνια. Πόσα, θὰ μοῦ κἀνὴ κόπο νὰ θυμηθῶ. Ἦμουν τότε παιδάριο ἀκόμη, μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου, ἀμαθέστατος, χωρὶς μυαλὸ καὶ χωρὶς κρίσιν. Καὶ ὁμως ἐνόμιζα πῶς ἀδικούμαι σ' αὐτὸν τὸν κόσμον. Ὀνειρευόμουν ξενιτεία, πάλη τῆς ζωῆς, λίρες, πλοῦτη. Ἐφούσκονα τὸ λίγο μου μυαλὸ μὲ τῆς τερατουργίας τοῦ Ἰουλιου Βέρν, ποῦ τῆς ἐπροτιμοῦσα ἀπὸ τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰ λατινικὰ, ὅπως ἐμαρτυροῦσαν καὶ οἱ κατάλογοι τῶν καθηγητῶν μου.

Καὶ ποῦ νὰ μοῦ μιλήσῃ ἄνθρωπος! Ἄμα ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου μοῦ ἔκανε καμμιά παρατήρησιν, εἶχα πάντοτε πρὸχειρη μιὰ στερεότυπο ἀπάντησιν.

— Θὰ φύγω νὰ μὴ σὰς πειράζω, θὰ ξενιτευθῶ, νὰ σὰς ἀφήσω ἠσυχούς.

Ὁ πατέρας μου ἐγέλοσε κινώντας τὸ κεφάλι του.

Ποῦ νὰ φαντασθῶ ἐγὼ τότε, τί μεγάλη σημασία εἶχε τὸ γέλιο ἐκεῖνο.

Μιά μεγάλη Παρασκευὴ τέλος πάντων ἔκανα καυγᾶ σπῆτι μου, γιατί δὲν ἤθελαν νὰ μ' ἀφίσουν νὰ πάω νὰ κάνω Πάσχα μὲ κάτι φίλους μου. Ὁ πατέρας ἐθύμωσε φοβερά, ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ ὅταν πάλι τὸν ἐφοβήρισα πῶς θὰ φύγω μοῦ ἀπήντησε.

— Φύγε, μωρὲ παιδί μου, νὰ γλυτώσουμε. Κάνε πῶς βγαίνεις παρὰ ἔξω ἀπὸ τὴν σκέπη μου, νὰ πεινάσης λίγο, γιὰ νὰ δῆς τί θὰ πῆ κόσμος.

Αὐτὸ τὸ ἐπῆρα κατάκαρδα. Δάκρυα λύσσης ἐβγήκαν στὰ μάτια μου. Καὶ μὲ πείσμα χτυπώντας τὰ πόδια μου ἐφώναξα.

— Ναί, θὰ φύγω. Κι' αὔριο κι' ἄλοι.

Ὁ πατέρας μου ἐγάλασε πάλι τὸ εἰρωνικό του γέλιο. Καὶ μ' ἄφησε λέγοντας.

— Κάνε το λοιπὸν, παληόπαιδο!

Παληόπαιδο ἐγὼ! Ἄμ' αὐτὸ πλεῖα μ' ἐπείραξε στὸ πλεῖο βαθύ μέρος τῆς ἀνοησίας μου. Καὶ μ' ἔκανε ν' ἀποφασίσω νὰ ἐκτελέσω τὸ σχέδιό μου.

Τὴν ἄλλη μέρα, χωρὶς νὰ πῶ σὲ κανένα τίποτε, ἐμάζεψα κάμποσα ροῦχα, κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπῆτι μου, ἐπούλησα ἓνα δαχτυλίδι ποῦ εἶχα, ἐβγαλα ἓνα εἰσιτήριο γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια κι' ἐμπήκα στὸ βαπόρι.

Ὡς τὴν τελευταία στιγμήν ἐπερίμενα πῶς κάποιος θάρρηθ' νὰ μὲ γυρίσῃ πίσω. Ὁ πατέρας ὅμως ὅταν τῶμαθε εἶπε.

— Ἀφῆτέ τον δὲν θὰ χαθῆ. Ἔτσι θὰ σπάσουν καὶ λίγο τὰ μούτρα του.

Τὸ βράδυ βράδυ τοῦ μεγάλου Σαββάτου ἐσαλπάρουμε. Μὲ μάτια βουρκωμένα, ἀκουμπισμένος στῆς κουπαστές, ἐβλεπα τ' ἀκρογιάλια τῆς πατρίδος μου νὰ φεύγουν σιγὰ σιγὰ. Ὁ πατέρας μου ὀλόρθος στὴν ἄκρη τῆς προκουμαίας ἐκύτταζε τὸ βαπόρι ποῦ ἐφευγε παίρνοντας μαζί ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὰ σπλάχνα του.

Μ' ἐπῆραν τὰ κλάματα καὶ τ' ἀναφιλητό. Καὶ ἔτρεξα νὰ ριχθῶ στὴν κοκέτα μου κλαίοντας σὰν μωρὸ παιδί.

Μέσα στὸ κλάμα μου ἀποκοιμήθηκα. Μὰ τὰ μεσάνυχτα μ' ἐξύπνησαν οἱ χτύποι τῆς καμπάνας τοῦ βαπορίου. Τὸ πλήρωμα ἐώραξε τὴν Ἀνάστασι.

Ἐτινάχθηκα ὀρθὸς κι' ἔτρεξα ἐπάνω στὸ κατάστρωμα. Ὁ καπετάνιος τριγυρισμένος ἀπὸ τοὺς ναύτας καὶ τοὺς ἐπιβάτας ἐψαλαν τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

Λειτουργία μέσα στο πέλαγος. Ἡ ἀγνότερη, ἢ συγκινητικώτερη λειτουργία ποῦ ἄκουσα ποτὲ στὴ ζωὴ μου.

Τὰ δάκρυα μ' ἐτύφλωναν. Ἐνοιωθα τὴν ψυχὴ μου ν' ἀναλύεται καὶ νὰ πετᾷ μακριὰ στὴν Ἐκκλησίαν τῆς πατρίδος μου, στὸν πατέρα μου, στὴ μάνα μου,

στ' ἀδελφία μου, ποῦ μαζεμένοι ὄλοι αὐτὴ τὴ στιγμή θ' ἄκουαν τὴν Ἀνάστασι, γιὰ νὰ πᾶν ὕστερα στὸ σπῆτι ποῦ θὰ τοὺς ἐπερίμενε τὸ πασχαλινὸ τραπέζι.

Ὅλα ἓνα ἓνα μοῦ ἤρχοντο ζωντανὰ κι' ἐχτυποῦσαν μέσα στὴν ψυχὴ μου. Καὶ ἡ πειδὴ μικρὴ λεπτομέρεια. Κι' ἐνοιωθα γύρω μου τὴν ἐρημιὰ καὶ τὴν μοναξιά, τῆς ζωῆς τῆς ξενητεμένης, τῆς στερημένης ἀπὸ κάθε ἀγάπη, κάθε θέρμη, κάθε στοργή.

Πολλὰ βάσανα καὶ πολλὰς πίκρες ἐπέρασα ἀπ' ἐκεῖ κι' ὕστερα. Πολλὰς φορές κουρασμένος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἐνοιωσα τὴν ψυχὴν μου νὰ γονατίζῃ καὶ νὰ κομματιάζεται. Μὰ ποτέ, ποτέ δὲν ἐπόνεσε τόσο πολὺ ὅσο ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Οὔτε καὶ θὰ πονέσῃ.

Στὸ τραπέζι τοῦ βαπορίου ποῦ ἐκαθίσαμε νὰ φᾶμε τὴν πασχαλιάτικη σούπα ἦτο μόνον τὸ σῶμά μου. Ἡ ψυχὴ μου ἐλείπεν. Ἦταν στὸ σπῆτι μας, κοντὰ στοὺς ἄλλους, ποῦ κι' αὐτοὶ μελαγχολικοὶ θὰ ἐώρατσαν αὐτὸ τὸ χροῖο τὸ Πάσχα.

Νά, αὐτὰ θυμήθηκα ἀπόψε. Καὶ μέσα στὴν ψυχὴ μου ἐγείνε ἓνα μνημόσυνο ἱερό. Ἐπέρασαν χρόνια καὶ χρόνια ἀπὸ τότε. Χρόνια ποῦ ἐσώριασαν χαρὲς καὶ πίκρες, ἀντάρες καὶ νίκες, ἀπογοητεύσεις καὶ ἐπιτυχίες, ἐπάνω τῆς κι' ἐθαψαν κάτω ἀπὸ πελώριο βουνὸ κάθε τρυφερὴ τῆς ἀνάμνησι. Μὰ πάντα αὐτὲς τῆς ἡμέρας ὅσα σὰς διγηθήθηκα ξεθάβονται καὶ μοῦ παρουσιάζονται γιὰ νὰ μὲ κάνουν μελαγχολικό, ἐμένα ποῦ ξέρετε πῶς ἐσυνείδησα νὰ γελῶ στὰ μούτρα τῆς τύχης, ὅταν μὲ χτυπάει, ἔπως καὶ ὅταν μὲ χαϊδεύει.

Ἐσώπασεν ὁ Πάνος καὶ σιγὰ σιγὰ ἀνάψε ἓνα τσιγάρο. Μὰ ἀπὸ τὴ διήγησί του ἐνοιωθα κάτι νὰ ἀνεβαίνῃ ἀπὸ τὸ στήθος καὶ νὰ μοῦ καίῃ τὰ μάτια. Ἦταν δάκρυ. Δάκρυ λαχτάρας ποῦ εἶδα νὰ ὑγραίνῃ τὰ μάτια καὶ τῶν ἄλλων. Διότι καὶ οἱ πέντε εἴμαστε ξενητεμένοι καὶ καταμόναχοι.

Ἡ καμπάνες ἐχτυποῦσαν ἐκείνην τὴν στιγμήν τὴν περιφορὰ τοῦ σταυροῦ. Κι' ὄλοι μας μ' ἓνα κίνημα ἐσταυροκοπηθήκαμε κι' ἐπειτα χωρὶς νὰ τὸ προτείνῃ κανεὶς ἐσηκωθήκαμε νὰ πᾶμε στὴν Ἐκκλησίαν.

Αἱ ἀναμνήσεις εἶχαν ἀπαλύνει τῆς ψυχῆς μας καὶ τῆς εἶχαν γυρίσει στὰ παιδιὰτικὰ τοὺς χρόνια.

ΔΗΜ. Χ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

